

Cocreatie

Praktijktafel 'in dialoog met je netwerk'

26 oktober 2018

Demos

Line Windey

www.kwadraet.be

“Wat is cocreatie?”

Compilatie interviews 2015 van o.m. gemeentebesturen

https://www.youtube.com/channel/UCHu_rEqB7Bw3QCN4_WnO5vQ

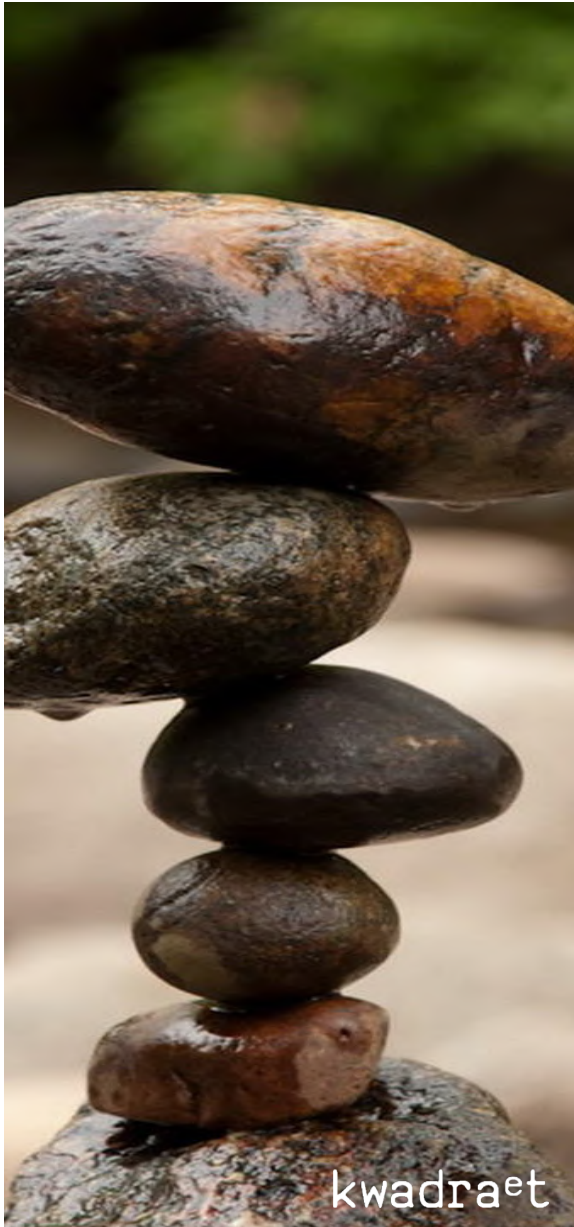
Cocreatie: weg van klassieke 'participatie'-denken

Geen participatie

maar...

COCREATIE

COCREATIE

= een manier van samenwerken.

= een proces van samen oplossingen creëren die tegemoet komen aan een algemeen belang

- Proces: stuurt zichzelf of wordt begeleid
- Gemeenschappelijk doel
- Alle deelnemers hebben invloed op resultaat en proces
- Streven naar een gedeelde kijk op ...
- Streven naar gedragen acties
- Richting een toekomstbeeld dat samen bedacht wordt
- Authentieke en respectvolle interactie

VERSCHIL

net in de interactie (ook het conflict) tussen verschillende meningen, perspectieven, waarden, overtuigingen, belangen ... zitten kiemen voor duurzame oplossingen.

AANDEELHOUDERSCHAP

De energie die vrijkomt als mensen persoonlijk betrokken zijn, zich verbonden voelen, zich engageren en zelf mee aan de kar trekken.

De samenleving pas kan transformeren als mensen zich mede-eigenaar voelen en daarin verantwoordelijkheid krijgen en dragen.

Samen met mensen in armoede in dialoog gaan over dienstverlening

“Mensen in armoede worden vaak pas betrokken als alles al uitgedacht is”

Cocreatie

= mensen betrekken van bij het begin

= alle mensen: niet enkel vrijetijdsdiensten en partners, ook mensen in armoede

= ‘iedereen is expert’

= ‘van over naar met’ (Demos)

cocreatief proces

cocreatief proces

COLLECTIEF RENDEMENT

*Groter dan de som
van de delen*

VERBINDINGEN

*gedeelde kijk
eigenaarschap
betrokkenheid
engagement
wederzijds begrip*

INTERACTIE

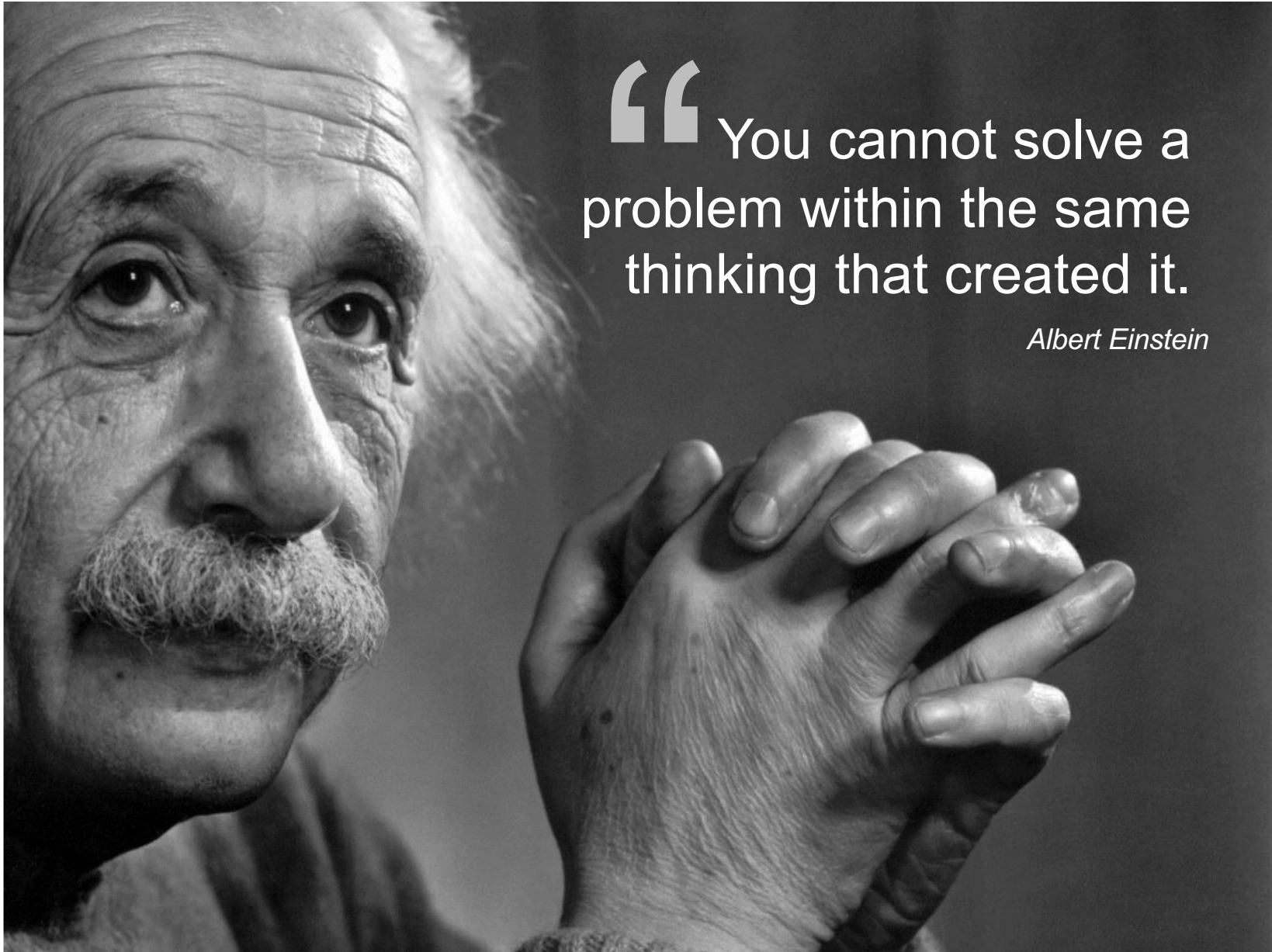
*dialogoog, confrontatie,
meningen, opvattingen,
vragen stellen,
uitwisselen van kennis
en ervaring*

MENSEN

SAMENBRENGEN

*experten, betrokken,
belanghebbenden, frisse
ideeën, andere meningen,
andere perspectieven,
partners ...*

“ You cannot solve a problem within the same thinking that created it.

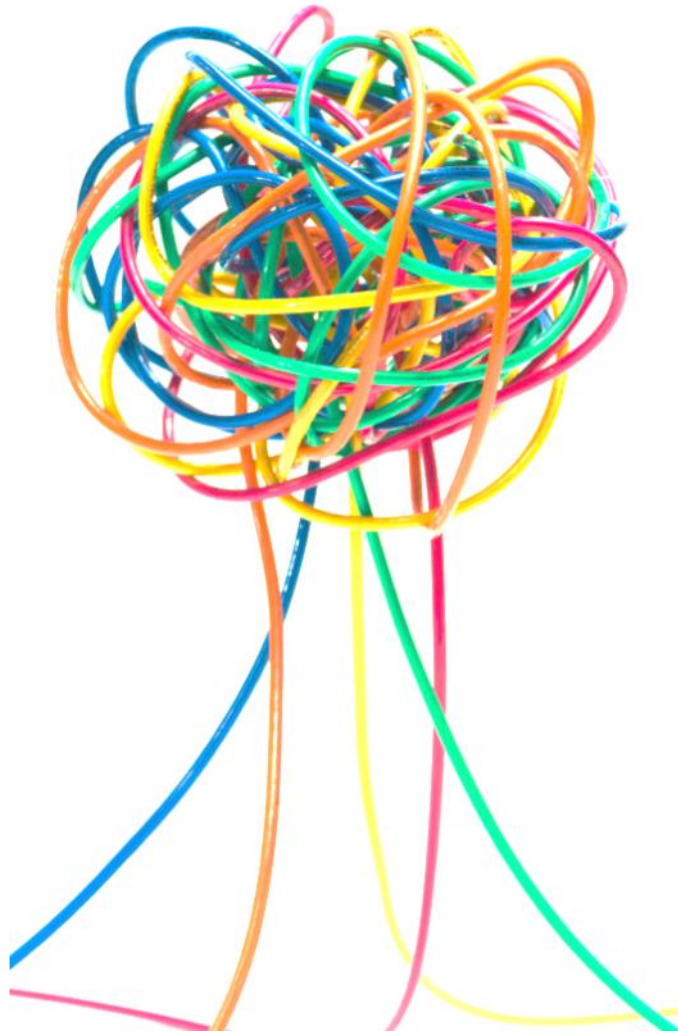
Albert Einstein

Tom Barman

“ *Door samen te componeren kunnen we in een wereld terecht komen die niemand afzonderlijk had kunnen bedenken.*

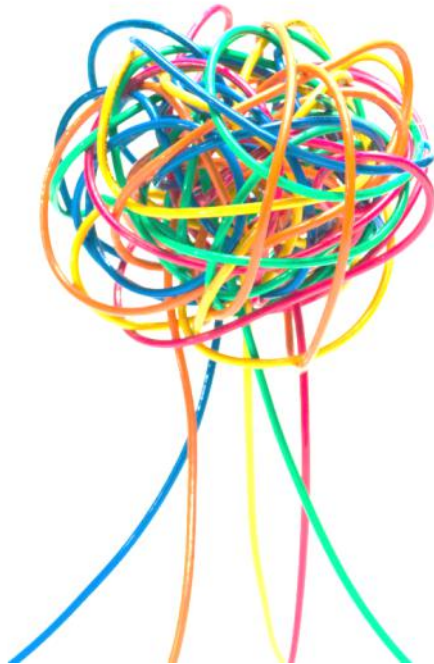

Cocreatie

als methodisch
antwoord op complexe
uitdagingen in de
samenleving

Eigen aan complexe uitdagingen

- Geen pasklare oplossingen. Oplossingen moeten nog gecreëerd worden.
- Uitdagingen moeten nog op een bewuster niveau in kaart gebracht worden. Worden soms nog niet erkend als uitdaging.
- Bestaande benadering, aanpak, procedures, structuren volstaan niet.
- Complexe uitdagingen stuiten steeds meer op de grenzen van het consensusmodel. De vooronderstelling dat we alle individuele belangen en behoeften volledig kunnen bevredigen

**algemeen
belang**

**persoonlijk
belang**

Samen ...

- proces doormaken
- knopen in kaart brengen
- standpunten verkennen
- confrontatie aangaan
- ervaring uitwisselen
- kennis delen
- criteria opstellen
- oplossingen bedenken
- beslissingen nemen

Eigenaarschap ervaren
Betrokkenheid voelen
Begrip opbrengen
**Gedeelde kijk
ontwikkelen**
Draagvlak vinden
**Gefundeerde keuzes
maken**

Randvoorwaarden n voor cocreatie

Werknemers

- Overtuigd zijn van de waarde
- Gemotiveerd zijn
- Aangename werkbare context
- Gelijkwaardigheid
- Verantwoordelijkheid
- Collectief belang nastreven
- Tijd en ruimte vrijmaken
- ...

Organisatie

- Organisatie staat achter een cocreatieve aanpak
- Streven naar (verankeren) een open en cocreatieve cultuur
- Een goede interne communicatiestructuur
- context: Transparantie & informatie delen in twee richtingen.
- ...

Leidinggevende

- Beslissingen uit handen durven geven
- Voldoende tijd nemen
- Het goede voorbeeld geven
- Kansen & ruimte bieden
- Samenhang stimuleren
- Motiveren
- Bewust van eigen impact
- ...

⚠ Valkuilen

EGO

Controle

Macht

Druk

Traditie

20 redenen om niet aan cocreatie te doen

1. Wij hebben andere prioriteiten
2. Wij zijn daar niet klaar voor
3. De mensen willen dat niet
4. Zo'n proces duurt te lang
5. Hoe weet ik zeker dat het resultaat oplevert?
6. Wij zijn dat niet gewend
7. Wat te doen als de resultaten niet stroken met wat wij in gedachten hebben?
8. Het is te moeilijk
9. Wat blijft er van mijn positie als manager over als anderen het voor het zeggen krijgen?
10. Wat weten die anderen daar nu van!
11. Je moet geen slapende honden wakker maken
12. Daar zal misbruik van gemaakt worden
13. We moeten nu resultaten hebben, morgen is het te laat
14. Dat is niet onze cultuur
15. De baas wil wel inspraak toelaten, maar hij beslist uiteindelijk
16. De vakbonden er bij betrekken is alleen maar vragen om moeilijkheden
17. Je kunt de mening van die arbeiders toch niet serieus nemen?
18. Eigenlijk durf ik het niet aan. Als de geest uit de fles is, hoe krijg ik die er dan weer in?
19. Ik wil zelf het stuur in handen houden
20. Ik kan de anderen daar nooit van overtuigen

13 mythen van cocreatie

1. Cocreatie is pottenkijkers toelaten <> voordeel van externen te betrekken
2. Cocreatie is een veel te grote oefening – de noodzaak van het totaalbeeld
3. Cocreatie is toeval – de noodzaak van een goede voorbereiding
4. Cocreatie is tijdverlies <> zelfmanagement levert op langere termijn tijdwinst op
5. Cocreatie is niet nodig, experts lossen het wel op <> verschillende perspectieven binnenlaten (niet alleen experts)
6. Cocreatie is een praatbarak <> Maak gebruik van het verschil van mening, belang van realistische verwachtingen
7. Cocreatie is een wondermiddel <> het is een trektocht, een onvoorspelbaar zoeken
8. Cocreatie is een manier om je eigen mening door te drukken – authenticiteit en integriteit als leidinggevende
9. Cocreatie kun je delegeren – betrokkenheid als leidinggevende
10. Cocreatie haalt je leiderschap onderuit – de kracht van gedeeld leiderschap
11. Cocreatie zal mij niet raken <> emotionele beroering van elke betrokkene
12. Cocreatie kan alleen als je de vraag vooraf goed bepaald hebt – het tot stand brengen van de focusvraag
13. Cocreatie is duur – andere parameters dan bij top-down / minder kosten aan wegwerken van weerstand

Voorbeeld 1: cocreatief vorming geven in kwetsbare wijk 'Nieuw Gent' (2018)

www.kwadraet.be

<https://www.youtube.com/watch?v=5y5qP6CdbO4&feature=youtu.be>

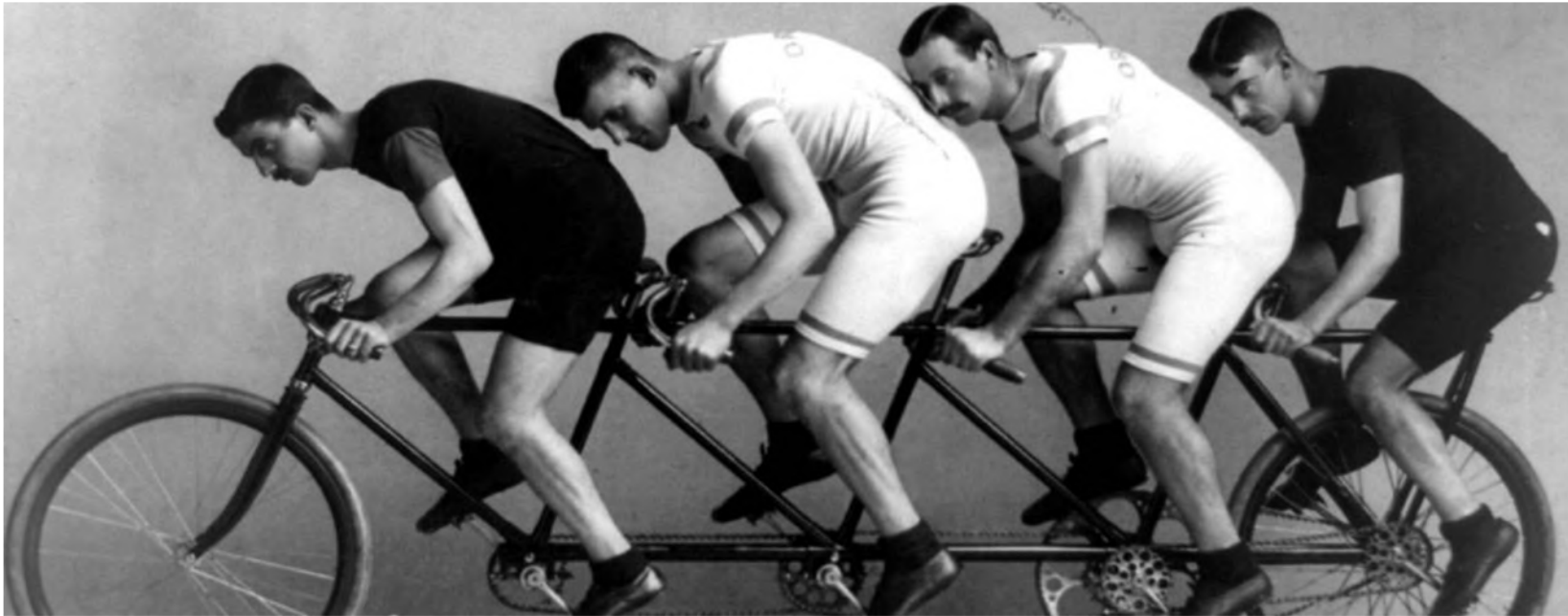
Voorbeeld 2: Cocreatief besturen in gemeente Oosterzele (2018) www.cocreeer.be

Cocreatief besturen

1) Andere kijk op de relatie tussen overheid en burgers

Bundeling van krachten

Een bestuursstijl waarbinnen burgers en overheid steeds meer 'partners' worden in het maken van goede keuzes en uitvoeren van beleid.

Een partnerschap dat betrokkenheid, wederzijds inzicht, begrip en draagvlak nastreeft.

Bestuurs**filosofie**

Bestuurs**stijl**

- BESCHERMENDE overheid (protection)
- FACILITERENDE overheid (provision)
- INTERACTIEVE overheid (participation)
- COCREATIEVE overheid (cooperation)

Kracht van cocreatief besturen:

OVERHEID

BURGERS

OVERHEID

BURGERS

OVERHEID

BURGERS

OVERHEID

BURGERS

Cocreatief besturen =

Een context creëren waarbinnen burgerschap zich kan ontwikkelen en groeien.

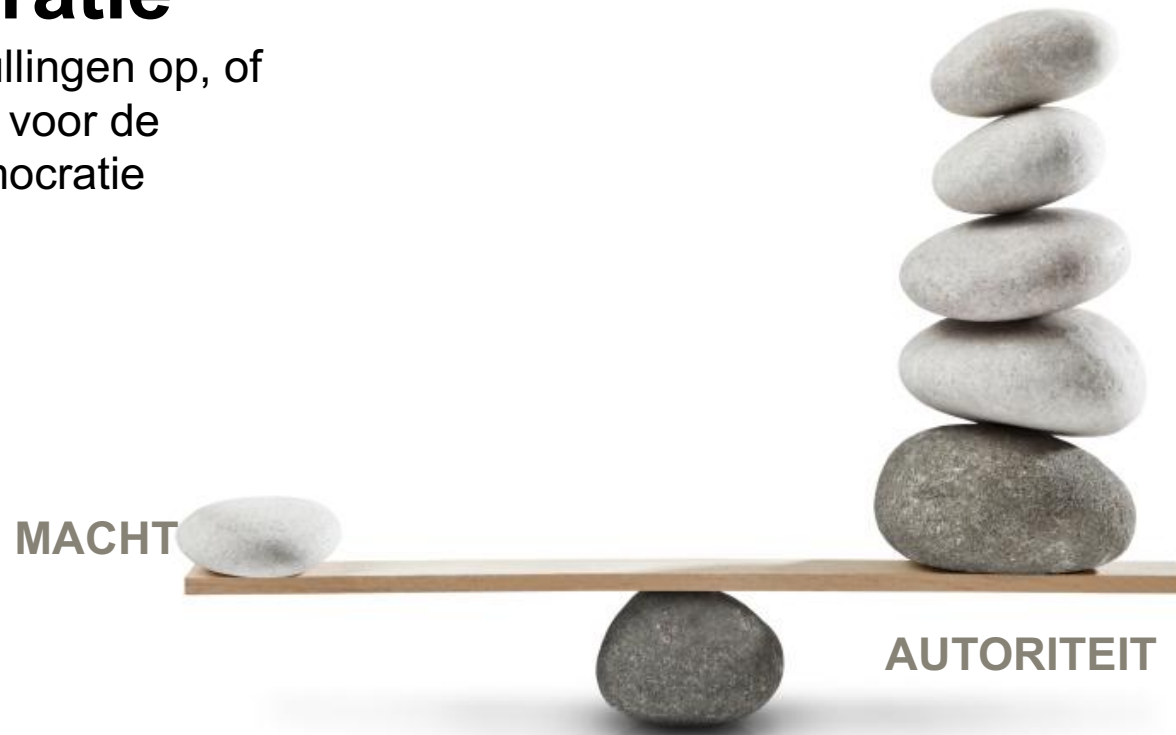
- detecteren
- (h)erkennen
- uitnodigen
- activeren / ondersteunen / faciliteren
- proactief zoeken naar kansen
- verbindingen creëren
- aandeelhouderschap

Deliberatieve democratie

allerlei aanvullingen op, of
alternatieven voor de
delegatiedemocratie

Cocreatief besturen =

2) organisatiebrede kwaliteitsdynamiek

- horizontale netwerken en verbindingen
- delen van kennis, ervaring en expertise
- integraal beleid
- cocreative teams en taakgroepen
- rol van de ambtenaren in relatie tot burgers
- ...

Samen beslissen doen we vanaf het begin

- Dialoog
- Samen een proces doormaken
- Samen meningen en standpunten ontdekken, verkennen
- Interactie (soms confrontatie) tussen meningen en belangen
- Samen criteria opstellen
- Begrip en (h)erkenning
- Reflectie, argumentatie
- Draagvlak
- Eigenaarschap
- Betrokkenheid
- Bereidheid om mee aan de kar te trekken
- ...

Voorbeeld 3: Radio Gagavere

Evalueren samen mét mensen in armoede

Cocreatie toepassen in evaluatieprocessen: samen mét mensen in armoede terugkijken en vooruitkijken. Hoe? Bijv

- **Focusgesprek:** in dialoog met ervaringsdeskundigen, kleine groep
- **World café:** in grote groepen komt toch iedereen aan bod via doorschuifstelsel, informele sfeer
- **Waarderend evalueren:** leren uit successen 'wat ging goed? = wat je aandacht geeft, groeit

! Cocreative interactie: kaartje

8

interactieregels voor cocreatie

8 x cocreatie

- zet je geest open
- denk positief en in de toekomst
- heb oog voor het geheel
- stel je oordeel uit
- vraag
- bouw verder op elkaars ideeën
- waardeer andere standpunten
- spreek ook vanuit het hart

Begeleiden van de dialoog met mensen in armoede

- Op een cocreatieve manier in dialoog gaan, vraagt specifieke **competenties** van een procesbegeleider: goed contact maken, vragen stellen, luisteren, doorvragen
- Zie jij als ambtenaar jezelf niet als procesbegeleider? Kijk dan eens rond in je lokaal netwerk wie dit wel zou kunnen. Je hoeft het niet per sé zelf te doen. Ook Kwadraet kan dit proces (mee) begeleiden om in de praktijk je lokaal netwerk evalueren.

“Kwadraet ontwikkelt en begeleidt cocreative processen, ondersteunen vrijwilligers, vrijwilligersorganisaties, lokale besturen en vrijwilligerscoaches in het cocreatief werken”

